

Monology jsou velká škola

Herečka Barbara Lukešová, jedna ze tří protagonistek inspirativního představení NordOst, působí v Divadle v Celetné, známá je i z některých televizních prací. Hrála hlavní ženskou roli v italském filmu *Brucio nel vento*, který byl v roce 2002 vybrán do hlavní soutěže Berlinale. V roce 2013 byla v anketě kritiků nominována na cenu Alfreda Radoka za roli matky v inscenaci *Terminus*.

Když jste se poprvé dozvěděla, že pojedete hrát NordOst na Jiráskův Hronov, kde je divadelnické náročné publikum, co jste si pomyslela?

Hlavně jsem doufala, že v pohodě bude prostor. Jiráskův Hronov jsem moc neřešila, spíš mě zajímaly technické podmínky.

Nikdy jste na Jiráskově Hronově nebyla?

Jednou asi před sedmadvaceti lety jen tak na den s kamarády. Takže jsem teď byla zvědavá.

A jak tedy vaše očekávání dopadlo?

Myslím, že dobře. Zdálo se, že lidi poslouchají

a jdou s příběhem. Až na to příšerné vedro, které bylo jak v sále, tak na jevišti.

Vy jste nikdy amatérské divadlo nedělala?

Nikdy. A nikdy jsem neměla možnost amatérské divadlo poznat. Ani ty lidi, ani to prostředí. Víím třeba, že spousta lidí prošla Radarem, jsou to mnozí mí kamarádi, takže víím zprostředkovatě o amatérském divadle jen samé pěkné věci. Dokonce jsem teď někde četla, že Mirek Krobot se chce vrátit k amatérskému divadlu. To mi svým způsobem přijde pěkné.

Vás se nejenomže nedotklo amatérské divadlo, ale vy jste dokonce, pokud vím, nechtěla dělat divadlo vůbec.

Je to tak.

A kde jste sešla “na scesti”?

Můj táta byl výtvarník a architekt, tak jsem měla jasno, že půjdu v jeho stopách. Byla jsem ve škole zakřiknuté dítě a někdy v sedmé třídě moje učitelka dějepisu řekla mé mamince: ta Bára je pořad zakřiknutá, co kdyby na Mezinárodní den žen řekla básničku maminkám? Chvilí jsem se bránila, ale u nás v domě bydlela Věra Koktová, což byla herečka divadla S. K. Neumanna a učitelka na Lidové škole umění, tak mámě přišlo jako fajn nápad, když ji máme v baráku, aby se mnou tu básničku nacvičila. Věra Koktová vybrala Seifertovu báseň *Maminčino zrcátko* a bylo to. Dokázala mi to rozkrýt, šly jsme po podstatě, verš po verši. Ukázala mi herecký svět představitosti. Pod každým slovem musí mít konkrétní představu, říkala. A já se do toho zamilovala a začala jsem občas chodit do jejího dramataku a pak k přijímačkám na konzervatoř.

Na Hronov jste s kolegyněmi přijela s představením NordOst reflektujícím události v moskevském divadle Dubrovka. To pro vás musel být od počátku pozoruhodný text, když sama máte ruské kořeny a předci vaší maminky utíkali z Ruska před bolševikem. Co se ve vás odehrávalo po prvním přečtení?

Bylo mi to něčím blízké. Třeba moje postava obyčejné ruské mámy. Já v něčem ruské ženské duši rozumím. Mají v sobě nějakou pokoru a oddanost svým mužům. Pozorovala jsem Rusky, Ukrajinky a viděla jsem příklady, kdy ruská žena zbožně kouká na svého muže, který něco vypráví. Ale nekoukala na něj ublíženě, spíš vroucně a něžně. Tohle

v sobě ruské holky mají. Všechno, co se nějak dotýká ruské minulosti, se mně dotýká, i když to znám jen zprostředkovatě.

Pak jste začaly zkoušet a nějak vás začala dohánět současnost, ne? Jak jste se vypořádaly s tím, že najednou letos na jaře to hrajete s aktualizací, kterou jste nezamýšlely.

Bylo to intenzivní a divné. Říkaly jsme si, že to snad není možné. Do Prahy proudily ženy a děti, to bylo silné.

No a jaké to je hrát na jevišti jenom se ženami?

Mě to baví. Myslím, že jsme si lidsky a herecky sedly. Nemůžu dělat divadlo s lidmi, se kterými si lidsky nerozumím. Vždy musíme najít společnou řeč, protože spolu trávíme spoustu času. Po téhle stránce je to s holkami skvělé. Teď mě dokonce čeká další práce jen s ženami. Víte, žiju s třemi chlapy, mám muže a dva syny, takže testosteronu mám doma hodně a odpočinout si od něj mezi holkami je fajn.

Co vás čeká za práci?

S Vandou Hybnerovou a Annou Polívkovou připravujeme do La Fabriky hru, kterou napsala Natálie Kocábová.

NordOst je v programu Jiráskova Hronova uveden jako inspirativní představení. Čím tedy, myslíte, může amatérské divadelníky inspirovat?

Podle mě třeba prací s monologem. Mám už jednu podobnou zkušenost z inscenace *Terminus* v Divadle v Celetné. I to jsou tři prolínající se monology tří lidí. Je to úplně jiná práce než dialogické jednání. Je to velká škola. Každému, kdo by se divadlu chtěl věnovat, doporučuju, aby se pustil do monologů. Pokud to s vámi někdo dobře udělá a připraví vás, pak už vám dialogy přijdou jako daleko snazší.

Pokud by chtěl někdo vidět NordOst, kdy bude mít tu příležitost?

Chceme hrát v době 20. výročí událostí, o kterých je naše inscenace. Takže 27. října v Divadle v Řeznické. Představení spojíme i s povídáním s novinářem Jakubem Szántó, který tehdy před divadlem Dubrovka stál jako reportér.

Martin Rumler

Záblesk chucpe

Michal Zahálka to už zmínil v závěru své recenze, takže jen pro připomenutí: inscenace *Záblesk*, u níž je v programové brožůře jako autor textové předlohy uveden celý hrající soubor, tedy Společnost bloumající veřejnosti z Turnova, je ve skutečnosti z velké většiny inscenací hry Petera Barnese *Not as Bad as They Seem* v překladu Barbory Doležalové. Turnovští k Barnesově textu doplnili pouze vlastní závěr – horší a rozvleklejší než ten původní, ale o to vcelku nejde.

O co jde? O to, že jde o (s)prostou krádež – práce autora i překladatelky je zcizena a oba jsou kráceni nejen na autorských honorářích, ale i na prostém právu, aby výsledek mé činnosti nebyl vydáván za výsledek činnosti někoho jiného. Mohu se mýlit, ale navíc se nedomnívám, že by vyřízení práv na Barnesovu aktovku bylo pro amatérský soubor něco logisticky nemožného nebo finančně nedostupného (dodávám pro jistotu, že i kdyby bylo, podobnou krádež to neospravedlňuje).

Také jde o to, že přioděn cizím peřím soubor vypadá lépe než bez něj – ve světě amatérského divadla se autorství cení vysoko, a kdyby se nepřihlíželo k tomu, že si *Záblesk* turnovští „napsali sami“, kdoví, zda by se probojovali až na JH.

No a nakonec člověku pije krev mlčení, kterého se v celé věci soubor dopouští. Ve zpravodaji volyňského Pikniku režisér inscenace praví: „*Inspirovali jsme se jednou situací z jedné hry, a i tu jsme výrazně pozměnili. Měli jsme námět a z osmdesáti procent ho proměnili.*“ V hronovském Zpravodaji mluví ještě defenzivněji a sebevědoměji zároveň: „*Námět jsme si vzali z jedné hry, kde byl milostný trojúhelník a slepci, ale považujeme to za naši autorskou věc, protože z toho původního textu nezůstalo skoro nic. Byla to vysloveně inspirace, příběh jsme postavili jinak, a z větší části si to napsali sami.*“ Laskavý čtenář nechť si Barnesovo *Není to tak špatný* objedná z Aura-Pontu a posoudí sám: já tak učinil a pro vyjádření pana režiséra mám jen hezké jidiš slovo *chucpe*.

Jan Šotkovský

Divadlo v Řeznické – NordOst

Divadlo v Řeznické – NordOst

Seminář SČDO se Zdeňkem Janálem

Hronov by si ještě zasloužil prozkoumat

Drahomíra Večeřová má v Muzeu Náchodska na starost hronovské a polické expozice. Dnes jsem se ještě jednou vrátila do Čapkova mlýna (staré papírny), abych se jí zeptala, jak to bylo s přípravou expozice a za jakou zajímavostí vyrazit do Police nad Metují.

Jak dlouho jste expozici ve mlýně připravovali?

Trvalo to celkem dlouho, město nás oslovilo na začátku roku 2020. Podíleli jsme se na tvorbě expozice a měli jsme také možnost zasahovat stavebníkům do detailů interiérů, tak aby co nejlépe vyhovoval zamýšlené expozici. Nechtěli jsme duplikovat Jiráskův rodný domek s jeho expozicí. Chtěli jsme využít toho, že se ve mlýně zachovala pec a zbytek jí přizpůsobit.

Mlýnářská domácnost.

Přesně tak, pec byla tím hlavním pevným bodem. Chtěli jsme zde zhmotnit vzpomínky sourozenců Čapkových na dobu, kdy sem jezdili ke své babičce a dědečkovi. S láskou na to ve svých knihách vzpomínají. Zároveň jsme se chtěli odlišit od Strže a Svatoňovic, kde se věnují hlavně dospělosti sourozenců Čapkových. Zaměřili jsme se na jejich dětství, protože jako děti mlýn navštěvovali. Největší podíl na současné podobě expozice ve mlýně má PhDr. Zdeněk Zahradník. K papírně bych chtěla říct, že díky starému časopisu Libusse jsme zjistili, že zdejší papírna měla být jednou z pěti prvních strojních papíren Čechách. Takže je to unikát. Když jsme pátrali ve starých mapách, viděli jsme, že od samého počátku to byl na Hronov nezvykle velký dům.

Vy máte na starost i expozice v Polici nad Metují, zajímavým místem tam je klášter.

Jako muzeum tam máme opatův byt, dobře se zde zachovaly výmalby z konce 19. století. Máme tam unikátní opatovu kapli s výmalbou

v Beuronském stylu. Teď rekonstruujeme další prostory a připravujeme novou expozici, a to k historii města i k církevním dějinám. S Policí, tedy hlavně se Suchým Dolem, se pojí Mariánské zjevení, říkalo se tomu zde malé Lurdy.

Tak Police je tip na výlet pro ty, kteří v našem kraji zůstanou do neděle.

Ano, v Polici bych vyzdvihla ještě barokní starou školu Dřevěnkou. Byla to velká škola, měla dvě třídy a dobře se zachovala. Postavena byla v roce 1785, učilo se v ní do roku 1857. Poté sloužila i k jiným účelům, ale také dlouho chátrala. V 90. letech ji obnovili místní skauti.

Jakou knihu byste doporučila tomu, kdo se zajímá o hronovskou historii?

K historii bych doporučila třeba knihu Hronov a dějiny od doktora Hladkého. V Polici máme kronikáře a od nich se hodně věcí dozvídáme. Hronov by si ještě zasloužil i archeologický výzkum, ale to je velice drahá záležitost.

Ještě Vás napadá nějaká historická hronovská zajímavost?

Poddolovaný Hronov. Dolování uhlí na Hronovsku je opravdu zajímavé, píše o něm pan Václav Jirásek, který je odborníkem. A troufnu si říct, že tady nenajdeme člověka, který by o hornické činnosti věděl více než on. Poprvé bylo rozhodnuto provést výzkum, zda se někde nachází uhlí v roce 1799 v okolí Maternice. A poslední vozík vyjel z Maternice 4.12. 1941. Tento důl se dílem zasypal a dílem zatopil. Dolovalo se na hodně místech i pod Jírovou horou a na Farách. Těžba uhlí se zde nevyplatila. Ovšem netěžilo se zde jen uhlí. Bratr P. Josefa Regnera, Vincenc, se snažil těžít železnou rudu, ale i to bylo neúspěšné.

Veronika Matúšová

Nechci vám kazit festivalové flow, ale nedá mi to, abych nepřišel s jistým mementem Mory (sic!). Skončení dalšího ročníku Jiráskova Hronova má vždy několik neblahých dopadů (ano, ano, užívejte festival naplno). Jedním z nich je v podstatě bezprostředně následující advent. Blíží se čas, kdy byste měli myslet na pečení vánočního cukroví. Znáte to, dokoupit mouku, zkontrolovat troubu (najít v ní loňskou vánočku a dát ji na charitu) a začít intenzivně hledat barvu na kraslice (obvykle jediný způsob, jak doma najít vykrajovatka na cukroví).

Protože pak to začne. Budete chtít dokonalou fotku na Instáč. Kolečka budou muset být kulatá, zdobená na perníčcích jak bruselská krajka a v místech k tomu určených rovnoměrný sněhobílý poprašek vanilkového cukru. Usměvavé děti v šatičkách a smokingu vykrajují hvězdičky, na floristickém zázraku hoří první svíce, v pozadí rozostřená láhev rumu, pejsek vše pozoruje s výrazem očekávání. Publikum chce dokonalost. A výsledek. Nažehlený obrázek. Nádherné cukroví k nerozeznání od kupovaného. Nebo ne?

Samozřejmě, že v realitě všudypřítomný poprašek cukru prozradí, kudy teče máslo, které děti s výrazem očekávání položily na topení. Že lahev od rumu bude stejně rozostřená jako všechno ostatní a na floristickém zázraku bude hořet pejsek. Samozřejmě, že kolečka nebudou kulatá, a stejně jako většina lustru budou upatlaná od marmelády. Ale budou domácí, budou vaše, budou pravdivá, budou krásná. Vaše publikum chce vás, linecké si může koupit.

Ergo:

- 1) Neboj se a jamuj.
- 2) Přiznej to.
- 3) Rum je kámoš.
- 4) Láska deformuje.
- 5) Děti a psi do kuchyně nepatří.
- 6) Jestli tě to nebaví, tak to nedělej.
- 7) Advent je čas dobré vůle.
- 8) Advent je pořád.
- 9) Nevymýšlej koniny, jen abys měl desatero.

Jan Duchek

Stínový club

Tato velmi klasická činohra sem nepřišla ani z národní přehlídky zbytečně historizujícího divadla, ani celostátní žatvy divadla řečových vad, a dokonce ani z republikového defilé vysokohorských souborů, nýbrž na přímé doporučení AKSZČ – Asociace konfederací svých zasloužilých členů.

STÍNOVÝ CLUB #007

Inspirovali jsme se čarodějnickými procesy na Šumpersku

Dlouholetý lektor hronovských seminářů, mim Michal Hecht, tentokrát přijel se skupinou lidí z celé republiky. Jedná se o skupinu DAMS Praha, která dala dohromady představení KARMA. To získalo nominaci z Otevřena Kolín, celostátní přehlídky pantomimy a pohybového divadla.

Jak se takhle skupina vlastně dala dohromady?

Vznikla původně ze dvou šumperských seminářů. Scéna mladých se koná v Šumperku vždycky na konci srpna. Už před dvěma lety jsem tam měl partu, se kterou jsme tohle představení nahodili. Ta parta pak zanikla. Rozjelo se nám tzv. Nonverbálno, což byl projekt, který běžel o víkendech v průběhu celého roku. Bylo tam pár stejných lidí z té předchozí party a pár se přidalo nových. Na dalším běhu v Šumperku jsme zkusili jiné představení a pak jsme se dohodli, že novými lidmi oprášíme tuto dva roky starou inscenaci. Během pár víkendů jsme ji dali dohromady.

Prvky divadelnosti

Pohyb je mým oborem. S oblibou se například každý den pohybuji. Rád gestikuluji, nevydržím dlouho sedět, rád mluvím a zpívám (i tvorba hlasu je velmi dynamickým tělovým pohybem). Rád pozoruji let ptáků, chůzi žen i mužů, gestikulaci Pavla Skály. I při divadelní tvorbě považuji za cenné, když je tělo přítomné pohybem, jako vyjadřovacím prostředkem. Do té míry je pohyb mým oborem, a šéfredaktor to o mně asi ví. Jinak si neumím vysvětlit, že jsem byl pověřen napsáním reflexe bloku z přehlídky Otevřena Kolín.

Dle slov moderátora Ondřeje Lechnýře tato přehlídka považuje za kritérium hodnocení choreografií jejich divadelní prvek. Proto se liší například od přehlídky Tanec, Tanec... Tím lépe, budu se zabývat tím, co na třech uvedených choreografiích a jedné pantomimě vnímám jako divadelní.

Primární prvek divadelnosti je samotná tělesná přítomnost na jevišti, která se dává do služeb výrazu.

Zde se ještě úplně nelišíme od výrazového tance. Divadelnost, rovněž jako dramatickosti netkví v textu nebo naraci příběhu, ale v pohybu samém – impulzy, dynamika, ostré střihy, třes, tenze, uvolnění... V této rovině jsem vnímal především dvě choreografie: *Hledej smysl o nesmyslu* studia Magdaléna a *Síla okamžiku* ze ZUŠ Červený Kostelec. Hledám, co divadelního se v nich nachází dále? Možná zaměřením k určitému okruhu témat, a sice společenskému. Choreografie Magdalény o tom píše v anotaci. Dadaismus, který si soubor zvolil za inspiraci, se odklání od řádu a logiky, protože vše jiné než nesmysl vede pouze k válce a násilí. A tak tvůrcům připadá dnešní svět. Vše je tedy převrácené – tanečnice se k nebi modlí zády, couvají před neviditelným nebezpečím, válejí se po zemi jako pekelní červi z barokních obrazů. Mimochodem, už od dob Barokní fugy (na Hronově uvedeno roku 2013) si od Magdalény neumím baroko oddělit. Možná že tato asociace není tak nahodilá, jak se může na první pohled zdát. Baroko povstalo mimo jiné z Calderonovy otázky, zda život není jenom sen a divadlo, nebo z Don Quijotových iluzí. V nějakém smyslu jej tedy lze považovat za dadaistické a skrze to i současné. Barokní teatralita může být ostatně dalším prvkem divadelnosti v choreografii studia Magdaléna.

Výsostným prvkem divadelnosti je bezesporu situace. Chceme-li aby to vypadalo co nejvíce jako divadlo, budeme se zřejmě snažit o inscenování situací, které skládají dohromady pochopitelný příběh. Toto kritérium by nejvíce naplňovala pantomima Karma. Příběh jsem vnímal takto: muž chce požádat o ruku svou kolegyni v práci, ale protože se dotkne jejího ramene, je automaticky považo-

ván za sexistu. Postupně se ukazuje, že všichni muži v práci čelí teroru ze strany žen, které si připravují skutečnost, aby z toho muži vycházeli jako predátoři. Naštěstí je zde dvojice klaunů – facility manažerů, kteří se díky stroji času vrátí do minulosti. Tam spolu s nimi zjišťujeme, že to byli kupodivu muži, kteří se k ženám v dávných časech nechovali hezky. Záchranou života jedné ženy je napravena mužsko-ženská otázka a všichni se tak v přítomnosti už mají rádi. Nemyslím, že měli inscenátoři ambici se hlouběji společensky vyjádřit. Ale vyjadřují se a pro mě bohužel příliš banálně, než abych se přes to dokázal přenést. Názor a postoj ke společnosti totiž vnímám jako další prvek, který je s divadlem spjatý. Nejsem fanouškem této inscenace, přestože jsem fanouškem jednotlivých protagonistů a v některých případech i jejich pohybových dovedností.

Recenze

Ve výsledku mi jako nejčistější divadelní zážitek připadá poslední choreografie *Úhel pohledu*.

TS Puls zde pracuje s jednoduchým rámcem: čtyřhranný rám jako okno, skrze které se koukáme na svět. Tanečnice skrze něj zvědavě zkoumají svůj divadelní prostor i diváky. Z podsvícených rámu se pak stávají okna, zrcadla nebo displeje mobilů. Protagonistky jsou těmito rámy od sebe odděleny, a přesto jsou momenty, kdy se k sobě vztahují. Hra s jednoduchým rámcem, který je tematizovaný a plně využitý, vytváří dostatečně konkrétní situace na to, abych se jako divák orientoval v tom, co mi soubor sděluje a při tom se necítil otupován popisností. Výše zmíněná tělová přítomnost na úrovni impulzy, dynamika, ostré střihy navíc zůstává.

Honza Mrázek

Prokletí selského rozumu aneb O sdělování

Pokládám se za osobu divadelně dost všežravou, ale musím se přiznat, že pantomimě zrovna obecně vzato moc neholduju a že nebyť povinnosti vidět všechno kvůli PC, možná bych si byl celý kolínský blok i odpustil. Byla by to velká, velká chyba (což si odnáším jako poučení pro příští rok), protože jsem si nakonec z pohybové inscenace *Úhel pohledu* opavského TS Puls odnesl zatím jeden z největších diváckých zážitků letošního ročníku, ale to jen tak na okraj, o tom tuhle glosu psát nechci. Stal se mi totiž zvláštní zážitek: jediná letošní pantomimická inscenace, *Karma* od skupiny DAMS, mi přinesla nikoliv estetickou lhostejnost, jakou ve mně pantomima zpravidla probouzí, ale vyslovené politické naštvání.

Jsem přesvědčený, že to autoři tak nemysleli, ale v mých očích je celé sdělení kusu úplně, úplně špatně. Žijeme v zemi, která na vlnu hnutí MeToo opravdu ani náznakem nenaskočila. Máme tu totiž ten příslovečný, zpropadený selský rozum: zrelativizovat jsme schopní úplně všechno, obětem čehokoliv se zpravidla nevěří a latentní misogynie v naší společnosti leckdy ani není nijak zvlášť latentní. Karma v tomhle ovzduší vypráví veselou historku o tom, jak kauzu sexuálního zneužívání vyvolala jedna přepjatá hysterka, jak ji začaly přizívat její závistivé, nedocenené či jinak morálně vadné kolegyně a jak to nakonec (jak se díky stroji času dozvíme) povede k tomu, že všichni muži skončí v elektrickém křesle.

Potom se podíváme do minulosti. Z programu víme, že právě odsud vede inspirace – projekt vznikl v Šumperku a inspiroval se čarodějnickými procesy, které tu probíhaly koncem sedmnáctého století. (V programu se tedy píše o středověku

a exorcismu, ale asi se myslí tohle, být to není ani středověk, ani exorcismus.) Jak ale souvisí příběh dívky, kterou nechá zlý inkvizitor mučit a následně (kvůli jakési vůli lidu, jako by šlo o gladiátorský zápas) upálit za to, že mu nedala, s tím příběhem ze současného korporátu, to popravdě řečeno moc netuším. Název by napovídal, že hnutí MeToo vnímají tvůrci jako odplatu za čarodějnické procesy (tedy že se chlapům vrací to zlé, co ženským kdy dělali), ale takhle to přece doprkvancic není.

Stroj času pomůže obě katastrofy odvrátit. V lince čarodějnického procesu je hranice uhašena (tedy: vyřešil se následek, nikoliv příčina), v současnosti si dívka nadšeně bere muže, kterého byla v jen o píd' posunutě situaci schopna obvinít z osahávání kvůli tomu, že jí nešikovně sáhnul na rameno. Nechtěl bych nějak nepřípadně sýčkovat, ale na moc stabilní manželství to v tomhle případě spíš nevidím.

Je to celkem paradoxní: v inscenaci nepadne ani jediné slovo, ale stejně se jí daří dopustit se hned několika klasických argumentačních faulů (zejména falešné kauzality a šikmé plochy). Opakuju, že věřím tomu, že to tvůrci tak nemysleli. Že si prostě vzali obecné téma (inspirované místem) a začali si s ním hrát. Je jen škoda, že v jednu chvíli nepoodstoupili a nezamysleli se nad tím, co výsledek vlastně o čem sděluje. Marno platné: jak známo, všechno na jevišti je znak a dílo může nést výpověď zcela nezávislou na tom, jaká byla autorská intence. Divadlo je mocné a používat by se jej mělo zodpovědně. Bojím se, že tvůrci Karmy téhle zodpovědnosti nedostáli – pokud tedy naopak neříkají opravdu to, co říct chtějí. Ale to už snad ani nechci domýšlet.

Michal Zahálka

Takže i když vystupujete pod názvem DAMS Praha, jsou to lidé z různých míst?

Ano, jsou to ti, kteří se sjeli do Šumperka z celé republiky, od Olomouce po Klatovy. Občas se sjedeme na víkend a společně pracujeme.

Na vašich seminářích, jak jsem viděla, vznikají věci devising metodou a z improvizace pak sestavíte mozaiku situací.

Je to stejný systém, jakým jsem pracoval se seminaristy tady na Hronově. Pět dní jsme etudovali náhodná témata, vše, co nás nějak inspirovalo. A pak jsme z toho vybrali, co nás zaujalo, našli jsme společné téma a vymysleli projekt, který jsme během dvou, tří dnů vyčistili a udělali jsme něj představení.

Měli jste v tomto případě nějakou výraznou inspiraci?

Pomohlo nám, že jsme hráli na Šumpersku, kde má velkou tradici čarodějnictví, které se tam kdysi odehrávalo. Je tam muzeum věnované té problematice, vypráví se různé legendy. Z toho jsme vyšli.

A zároveň se vám tam dostalo módní téma genderové...

To nám k tomu náhodou přiskočilo, tak jsme zkusili najít souvislosti.

Jana Soprová

Ohlasy

Úhel pohledu: útěk z vězení facebookových rámečků.

Kvido, Olomouc

Moc se mi líbil poslední tanec, hra s rámem obrazu, a po svém jsem porozuměla i jeho sdělení.

Hana, Praha

Hechtova parta s Karmou byla příjemně zábavná.

Martin, Hronov

Celý blok se mi líbil víc než ten předchozí Tanec, tanec..

Helena, Praha

Do Čechova jsme museli dozrát

Rozhovor s režisérem Divadla RADAR/Hroboso Luďkem Horkým

Proč jste si zvolili tak těžkou disciplínu, jakou Čechov beze sporu je?

Důvodů je hodně. Jedním z mých snů bylo jednou Čechova zkusit. Odkládal jsem to dlouho z dobrých důvodů. Abychom mohli dělat tak těžkou látku, jakou Čechov beze sporu je, museli jsme dozrát já i soubor. Náš soubor pracuje kontinuálně už dlouhou řadu let. A proto, aby se rozvíjel, je dobré volit různé úkoly. My jako interpretační činoherní divadlo vyhledáváme zajímavé texty z okruhu již existující dramatiky a Čechov takové texty nabízí.

Říká se, že Čechova by měl režimovat režisér do třiceti let, jinak už mu neporozumí...

Tuto podmínku jsem rozhodně nesplnil, ale řekl jsem si, že bych to stihl alespoň do padesáti. Nechci říkat, že se představení povedlo, ale povedlo se mi to stihnout před padesátkou.

Baví mě tempo hry.

Díky. Tempo řešíme hodně. Naším cílem je ještě je zdokonalit. Tak, aby větší prostor dostaly pasáže a významy, které nesou humor. Je to ale fakt dřina a já i herci to už necháváme vis maior. Důležitější je pro mě to, aby zůstala určitá rovnováha mezi dobře zvolenou mírou stylizace a autenticity. Je to opravdu nelehké, ale na druhou stranu musím říct, že pracovat na Čechovovi je nesmírně zajímavé pro celý soubor.

Upravovali jste nějak text?

Lehce jsme jej krátili ve spolupráci s Janou Sloukovou, která s námi na inscenaci dramaturgicky spolupracovala. Krácení ovšem není významné. Kromě toho jsme se snažili text i trochu aktualizovat po jazykové stránce. Přeci jenom i překlad Leoše Suchařípy, který jsme zvolili a který je velmi trefný, existuje již několik desítek let a stárne. Jazyk se vyvíjí. A přidali jsme texty písní.

Hudební složka představení je dílem souboru?

Lidé ze souboru si sami skládali hudbu i texty. Především kapela. A Anička, která hraje Ninu, v tom také hrála významnou roli.

Jak je složité po technické stránce mít na jevišti živou elektrickou kapelu místo playbacku?

Snadné to není. Na každém dalším zájezdu je to znovu stejně těžké. Rozdíly mezi jednotlivými sály jsou skutečně značné a my nemáme natolik profesionální tým, aby pro nás byla samozřejmost hrát v jakémkoliv prostoru. I když je náš technický tým mimořádně dobrý a jsem na něj hrdý.

Špatná recenze

Ruská řeka je široká, teče pomalu a líně a po její hladině tu a tam obličejem dolů plavou špatné zprávy. Na břehu se choulí se v šedivých kabátech Michal Zahálka a Martin Špetlík, mhouří šedivé oči a pijí vodku.

„Podívej, racek,“ povídá Zahálka a ukáže špinavým prstem na připlouvající mrtvolu.

„Racek,“ zabručí Špetlík.

„Koupím ti celou láhev, když o něm napíšeš.“

„Je to mrtvý racek...“

„Celou láhev, drahý příteli,“ usměje se lišácky Zahálka a zmizí mezi cáry mlhy.

Ruka se Špetlíkovi sama sevře v pěst. Vstane a pochmurnou chůzí vstoupí do ledové řeky. Krok za krokem, dokud na hladině nezůstane plavat jen jeho děravá čepice.

Představení vznikající v ponuré kobce pražského divadla Radar obvykle trpí jedním a tím samým neduhem - těžkou a neléčitelnou agorafobií. Co v domácí stísněné noře působí živě, poeticky a snad až sladce, se pak na velkém jevišti smutně krčí s elegancí právě vyoraného krtka. Po obrovském, legendárně nehostinném jevišti Sálu Josefa Čapka tak visí sešité fragmenty záclon, materiálu, který je na amatérském divadle tolik oblíben pro dvě neoddiskutovatelné kvality - jsou levné a hnsné. V samém kraji zorného pole se krčí několik haluzí jako připomínka nekonečných březových hájů, nicméně ani hrubě zelené nasvícení jim nedodá na životě. Přibližně o půl kilometru dál, před forbínou, máme kouzelné molo na břehu jezera, z některých diváckých míst viditelné, z většiny už jen domyslitelné. A pozor, už je tma, jdeme na to.

Ač v divadle jinak hrubě nevzdělán, vím, že očekávat od Racka frenetickou jízdu na kolotoči není

vhodno. Takže se zodpovědně naladím do příslušného diváckého módu, zcela připraven nechat se omílat vlnami introspekce a litovat nejen postavy, ale i sebe. Jenže se nějak nekoná ani jedno. Pestrá kombinace přístupů k činohernímu herectví je v některých momentech sympatickou taškařicí, ale daří se jí jedině - všechny postavy jsou snad ještě nesympatičtější, než původně zamýšlel autor

a jisté pochopení a náklonnost lze chovat jen k postavě Mášy, která se nalává vodkou nezávisle na denní době, což je hronovskému

divákovi přirozeně blízké. O temporytmu představení se hovoří velmi těžko, neb v inscenaci prakticky nebyl žádný naměřen a pauzy mezi replikami jsou někdy až ruský velkorysý.

Vše naštěstí, jak už tomu pokaždé bývá, zachrání vložky z říše divadla poezie. Nebo muzikálu. Nebo besídky. Zde se s dotazy na interpretaci doporučuje obrátit na odborníky a v mezičase si jen rytmicky poklepávat nožkou. Vše je sice pomalé, ale za to dlouhé. Trpělivý divák je ovšem v závěru odměněn pohledem na pánskou řiť a všechno tak dobře dopadne.

Čechovovy postavy se nemají dobře a do jeho dramatu vstupují jen proto, aby se měly ještě hůř. Nezbyvá, než ocenit důslednost režiséra, se kterou tuto zkušenost zprostředkuje divákům.

PS: O světelném designu inscenace se zmiňovat nebudu, neb bych se o něm musel zmínit, což nechci - pomozte si, jak je špatným zvykem, citátem od pana Wericha: „Když už jednou člověk svítí, tak by měl koukat, aby svítil, protože až zhasne, bude mu to koukání k prdu.“

Martin Špetlík

Autor není teatrolog, nýbrž osvětlovač a neměl by už nikdy psát recenze.

„Všichni jsou nervózní a tolik lásky je kolem“

Čechovův Racek, jak ho zahrál soubor Hroboso divadla Radar, je tradiční interpretační činohra v nejlepší smyslu slova. Nesnaží se o radikální či za každou cenu originální výklad, ani neotřelá scénická řešení. Zcela vychází z intencí textu, který se snaží co nejpoctivěji a nejmnohovrstevnatěji přečíst, vybrat si z něj témata, která budou co nejpřiléhavěji pasovat povaze a potřebám souboru a zároveň vypovídat o světě, ve kterém inscenační žijí, a ta potom sdělně a s emoční naléhavostí vyslovit zejména skrze hereckou akci. Vše zásadní se pak na jevišti odehrává v dialogu a ve vztazích mezi postavami (proto se dokážu i poměrně snadno odprostit od na můj vkus příliš „osmdesátkové“ scénografie se záclonami a ve vzduchu levitujícími ruskými břízkami.)

Zdá se, že režiséra Ludka Horkého a dramaturgyni Janu Sloukovou oslovilo nejvíce téma vnitřní osamělosti postav a bezmoci z nešťastné lásky. Rozhodli se ho demonstrovat – jak lze poznat už z toho, komu připsali sebedefinující songy – především na milostném trojúhelníku Treplev-Nina-Trigorin. Hroboso patří v českém amatérském divadle dlouhodobě k souborům, kde je věnována velká pozornost herecké práci a koncentruje se v něm řada silných hereckých osobností.

Jejich poctivý přístup k uchopení jednotlivých rolí pak způsobil, že hrobosácký Racek je pro mě ve výsledku inscenací bez hlavní postavy, postavený na kolektivní souhře, kde každá z postav má v příběhu své podstatné místo a podíl na rozvíjení hlavního tématu – Pavlína nenaplněná láska k doktoru Dornovi tak není o nic méně podstatná než ta Treplevova k Nině. Z nešťastného milostného trojúhelníku se tak stává mnohoúhelník. A z venkovského útočiště soudního rady Sorina bezútěšné místo plné nešťastných lidí, kteří „ať chtějí, nebo nechťejí, musí tady žít.“ Jejich osamělost v kruhu rodiny a přátel je téměř hmatatelná. Herecká práce, která je bezesporu do značné míry výsledkem důkladné dramaturgické analýzy a pečlivého režijního vedení, je pak na inscenaci nejzásadnější a hercům se daří budovat přesvědčivé psychologicky propracované a gradované charakter s řadou jemných interpretačních nuancí, které pro mnohé notoricky známou hru ozvláštňují. Oceňuju například výklad Arkadinové, která v podání Markéty Šedivé není teatrální heroinou, které by bylo všude plno a neustále na sebe poutala pozornost (i když mizanscéna z prvního dějství, kdy si na Kostově představení není schopná sednout s ostatními do hlediště, ale vystaví se přede všemi na forbině, je víc než výmluvná), ale to, že je herečka, se projevuje především v absolutním zaměření

na sebe a tudíž bezohlednosti k citům ostatních. „Jsi můj! Jsi můj!“ Téměř křičí na Trigorina, když chce zarazit jeho počínající románek s Ninou.

Snahou aspoň chvíli aktivně bojovat za své štěstí naivně nepromyšleným, a tím pádem marným pokusem udusit v sobě milostný cit sňatkem s jiným upoutá taky Máša Kateřiny Tvrdíkové, v tvůrčí a lidské krizi se potácející slabošský Trigorin Radka Šedivého a zejména Sorin Ondřeje Pečeného. Ten se stává jakýmsi zosobněním pozitivního étosu hry. Na sklonku života si uvědomuje jeho cenu, lituje, že ho promarnil, a jako jediný není zaměřený jen na sebe, ze svého nadhledu umírajícího je pln empatie k trápením ostatních a snaží se jim dodat přece jen trochu optimismu.

Na režii je obdivuhodné, jak se nesnaží prosazovat a realizuje se v první řadě opravdu skrze herce a jen jim vytváří scénické podmínky k jejich co nejplastičtější charakteristice. Poutavě hořkosměšně tak vyzní například milostné vyznání Medvědenka Máše, který ji s ponožkami v sandálech neobratně zpravuje o své lásce, zatímco Máša ho s úsměvem odmítá a rozvěšuje kolem něj svoje spodní prádlo.

Příliš na sílu pak na mě působí jen několik dopsaných písní, kde se ústřední postavy vyznávají ze svých pocitů a vnitřních hnutí. Rozumím, že jsou jakýmsi prostředkem k rytmizaci příběhu, ale přijdou mi nešikovně doslovné, a jako by byly vyjádřením nedůvěry v herce, že dokážou čechovovské podtexty vyjádřit implicitně. Je to třeba případ Trigorinova songu, který podle mě předcházející velmi dobře vybudovaný, zahraný a gradovaný dialog Borise a Niny téměř zabil. Navíc písňové texty doplňované citáty z jiných Čechovových her, jako by chtěly skrze intertextualitu demonstrovat vzdělanost autorů - ve své „uměleckoidnosti“ působí spíš kostrbatě a těžkopádně. Inscenaci jsem viděla podruhé a v řadě hereckých a režijních detailů jsem si ji užila ještě víc než napoprvé. Naopak písně, které mi na první zhlédnutí přišly jen navíc, na mě teď působily na jednu stranu hudebně a interpretačně nešikovně, na druhou dokonce jako planá exhibice.

Nic to ovšem nemění na tom, že inscenace Hrobosa se v mém soukromém žebříčku nejlepších inscenací Racka (a na amatérských i profesionálních jevištích jsem jich neviděla zas tak málo) řadí poměrně vysoko.

Jitka Šotkovská

Kdy jste měli premiéru a kolik máte repríz?

Premiéra byla v prosinci 2021 a repríz může být lehce přes deset.

Čechov pro vás byl jednou z met. Která bude ta další?

Logika není v tom, aby byla každá další hra něčím těžší. Spíš jde o to, abychom si zkoušeli rozdílné žánry a abychom se potkávali s tématy, která nás zajímají a mohou být zpracována různým způsobem. Konkrétní kus, který budeme studovat, ještě neprozradím. Snad jen, že to bude něco lehce komediálnějišího, než je tato komedie od Čechova.

Honza Šoácha

Recenze

Ohlasy

Bod za odvahu s těžkou látkou. Ale proč??? Ani staré, ani nové formy...

Tereza, Ohrazeníčko

To było bardzo miłe. Nie wniósł nic nowego, ale nadal jest potrzebny. A Czechow jest ciężki jak świnia. Dobra gra aktorska.

Aleksander, Jeleniów

Klasický Racek, pěkně udělaný, žádné zásadní inovace kromě kapely. Dobré.

Michal, Praha

Mám pěkný zážitek. Líbily se mi herecké výkony. Jak zahráli ty smutné lidi. Bylo to dramatické.

Barbora, Ostrava

Bylo to na mě dost dlouhé, ale přesto, že jsem moc nenaspala, udrželo mě představení naživu. Moc mě bavily herecké výkony. Zvlášť Kateřina Tvrdíková v roli Máši.

Alena, Hořovice

PRO - PROCes a PROdukt no.III

Letos jsme zaměřeni na psychosomatiku

Jediným uzavřeným a dlouhodobým seminářem je letos na Hronově PRO s podtitulem PROCes a PROdukt. Vedou ho Pavel Skála a Jan Mrázek.

„Na Hronově jsme udělali tenhle seminář jednorázově a myslím, že se podařil. Byl o něj docela zájem, a protože máme s Pavlem dlouhodobé vazby, chtěli jsme naše důležité téma rozvíjet,“ vypráví Honza. Tím tématem podle něj je, že divadlo se dá dělat pro tvar nebo jako proces, cesta k finálnímu produktu, na které se člověk něco učí. „Při dlouhodobějším semináři můžeme dojít až k tomu produktu, což je při jednorázovém několikadenním semináři skoro nemožné,“ popisuje Honza.

Každý rok se proto seminaristé sejdou dvakrát. Na jarním Přemostění, které pořádá Pavel Skála, a na Jiráskově Hronově. „Seminář je určen pro ty, kteří hledají cesty k tvorbě, pro budoucí pedagogy a lektory nejen dramatické výchovy, i pro ty, kteří chtějí ‚pouze‘ načerpat inspiraci nebo se sebezpoznavat,“ charakterizuje svou cílovou skupinu Pavel.

„Toužili jsme po tom, aby všichni lidé, kteří se přihlásili, s námi zůstali během celých tří let,“ říká Honza s tím, že se to bohužel úplně nepovedlo, protože už několik málo frekventantů odešlo. „Ale drtivá většina dál zůstává,“ říká.

Na letošním Jiráskově Hronově se odehrává třetí setkání tohoto kurzu, tentokrát zaměřené na psychosomatiku. „Spojení mezi duší a tělem je jedním ze základních principů dramatické výchovy, kterým se odlišuje od ostatních výchov. Vedle toho je naším cílem první práce s textem, a tedy první krok k výslednému tvaru,“ osvětluje Pavel.

Semináře

Jedním ze seminaristů je Štěpán z České Lípy. „Slyšel jsem o jednorázovém semináři Pavla Skály a Honzy

Mrázka a slyšel jsem na něj samou chválu. Navíc mě zajímal proces vzniku divadla a nějaký kolektivní podíl na tom procesu,“ zdůvodňuje Štěpán svou volbu. Zpočátku byl překvapen z toho, že je to hodně věcí dramatické výchovy. „Čekal jsem, že divadla tam bude trochu víc,“ říká s tím, že na jednu musel na divadlo nahlížet z úplně jiného úhlu, než byl zvyklý. „Z úhlu toho, co to dá studentům,“ popisuje Štěpán. „Ale začalo mě to vlastně daleko víc bavit. Získal jsem třeba jiný pohled na představení. I když cítím, že vždycky budu mít náhled více činoherní,“ vysvětluje.

Pro oba lektory má slova chvály. „Užíváme si to s nimi. To je to důležité,“ říká Štěpán. Ačkoli tedy jeho manželka Kristýna, která náš rozhovor se Štěpánem poslouchá, si o jeho motivaci chodit k duu Skála-Mrázek, myslí své. „Loni před Hronovem si vybíráme semináře. Štěpán sedí, hlavu v dlaních a neví, kam by měl jít na seminář. A pak najednou vyskočil a povídá: ‚Půjdu na Pavla Skálu a tři roky mám Hronov vyřešený,‘“ vypráví se smíchem Kristýna.

Martin Rumler

TP – Tělo a Pohyb

Pohyb tady a teď

Rozhovor s lektorem semináře TP R- Tělo a Pohyb Janem Hniličkou

O čem je váš seminář?

O těle a o pohybu.

Jedna z definic života, tuším podle Aristotela, je ta, že se jedná o pohyb v prostoru a čase. Pohyb bychom měli. Co prostor a čas?

Existujeme v reálném čase. Tady a teď. Jeden z podstatných principů, o který se v semináři opírám, je fungování v přítomnosti. Bez ukotvení v „tady a teď“ těžko můžeme s někým komunikovat, kooperovat a vůbec se potkávat. Je to tedy tak, že se snažíme potkat v jednom čase a v jednom prostoru.

Každý herec má tělo.

Ano. I rozhlasový.

Ale ten je tolik nepotřebuje.

S tím si dovoluji nesouhlasit.

Dokáže svým seminaristům pomoci v tom, aby své tělo dokázali dobře používat?

Snažím se jim ukázat určité cesty. V první řadě musí umět poznat možnosti, jak tělo používat.

Tvůj seminář je fyzicky poměrně náročný. Zvládne jej každý?

Každý, kdo má nějakou motivaci. Dá se říci, že v určitých ohledech seminář náročný je. Hýbeme se většinou dopoledne. Ale na to, abys byl frekvantem mého semináře, nepotřebuješ žádný speciální trénink nebo skvělou kondici.

Máš na svých hodinách někoho, kdo se nechce hýbat?

Ne. Pokud tam někdo takový je, tak to velmi dobře maskuje.

Jak se dá tvůj seminář skloubit s pobytom ve festivalovém rumraji? Je možné absolvovat tvůj seminář i po probdělé noci v Tritonu?

Myslím si, že je to právě naopak. Je to jedna z cest, jak festival přežít. Už několik seminaristů mi řeklo, že právě to je důvod, proč si zvolili můj seminář. Že dopoledne potřebují dělat něco aktivního a ne sedět a povídat si. Fyzická aktivita po probdělé noci v kontextu prosezených dní v divadle je skutečně jedním ze způsobů, jak přežít Hronov.

Semináře

ta po probdělé noci v kontextu prosezených dní v divadle je skutečně jedním ze způsobů, jak přežít Hronov.

Co konkrétně se na tvém semináři odehrává?

Ochutnáváme různé způsoby práce s tělem. Věnujeme se poznávání principů a fungování procesů v těle – zdrojům pohybu, impulsům. Jak tělo reaguje na různé proměny a změny vnějších okolností. Jak pracuje v souvislosti s vnitřním napětím. Jak dokáže zpracovat představu a emoci. A velmi zásadní částí toho, co děláme, je komunikace s partnerem. Hledání cesty, jak přes fyzický kontakt spolu najít dialog. Jak zvládnout již zmíněné „tady a teď“.

Pro představu. Popiš mi nějaké konkrétní cvičení.

Pro každou z cest existuje určité cvičení. Z těch známějších používáme například cvičení „Leader and slave“, které je postavené na principu vedení a následování.

Pracujete i s textem?

Ano. Pracujeme se slovem v souvislosti jeho existence s pohybem a jeho následné transformace do pohybu. Máš text a postupně tu textovou strukturu naplňuješ pohybem. Textová struktura začne pomalu mizet a nahradí ji struktura pohybová.

Bude možné nahlédnout do tvé dílny?

V pátek od 12:30 bude možné uskutečnit náhled do naší práce. Nevytváříme však žádný inscenační tvar. Bude možné přijít za námi do ZUŠ a vidět během půlhodiny některé z cest, o kterých jsem mluvil.

Blíží se konec letošního festivalu a tím i konec seminářů. Jak hodnotíš ten tvůj letošní?

Mám z celého týdne velmi příjemný pocit. Má skupina, která je hodně různorodá, věkově, zkušenostně, zaměřením, je zároveň překvapivě kompaktní. Funguje dohromady. Vytvořila se skupina lidí, kteří si navzájem věří a jsou schopní a ochotní spolu objevovat.

Co si ze semináře odvezou domů?

Dobrý pocit a spánkový deficit. Je jasné, že si každý odveze něco jiného. Já bych si přál, aby si všichni vzali s sebou nějakou novou zkušenost nebo nové otázky.

Honza Švácha

Bezinformace

TOLIK PENĚŽ ZA VLASY

Šéfredaktor Zpravodaje JH David Slížek se rozhodl utrácet za parádu. Až jej dneska potkáte v hronovských ulicích, je pravděpodobné, že jej nepoznáte. Jak je to možné?

Poté, co si při party v restauraci Prajzko zaspíval v pozdních nočních hodinách píseň z muzikálu Hair „Kéž slunce svítí“ a s dojetím poslechl text „Zpívá, můj sitár píseň kosmickou dál, že nekonečnem chceme plout, hřát, se na slunci a hořet láskou, láskou.“ vzpomněl si na staré časy a zatoužil mít zase dlouhé vlasy. Shodou okolností seděla u vedlejšího stolu profesionální kadeřnice z hradeckého salonu Trinity. Když zaslechla žurnalistův nářek, nedalo jí to a šéfredaktora oslovila s tím, že umí jeho problém vyřešit. Ještě v noci spolu odjeli do Hradce a výsledek vidíte na ranní fotografii.

Sumu, kterou noční vlasová operace stála, nechce pan Slížek zveřejnit, ale přísahá na krmivo svého Erkyly, že se nejednalo o fondy festivalového Zpravodaje.

-saj-

Divák divákům

Kdo jsme jako diváci? Nezasloužíme si také svůj vlastní rozbor? Dokážeme divadlo zničit? Či naopak vzkřísit? Nejsme my ten hlavní problém? Proč se letos tak kuckáme? Zaskočilo nám? Lze existovat i bez bombónů cucání? Ušustíme se k smrti? Jestliže se lze nahlas smát, lze i nahlas plakat? Co vše je dovoleno? Vrtěti divákem? Samé otázky...
Vítězslav Adamec

Peter Brook Alive No. 7

Na počátku července zemřel jeden z posledních proroků divadelních proměn 20. století, režisér Peter Brook. Jako poctu divadelnímu mágovi vám v každém čísle připomeneme pár jeho moudrých slov.

Když je naše divadlo vážné, nikdy není vážné příliš. Co myslíme slovy jako „pravdivý“, „skutečný“, „přirozený“? Používáme je jako štíty, které nás mají ochránit, aby nám neublížila divadelní zkušenost. Opravdová zkušenost by působila natolik bolestně a zvláště, že by se zdála „nereálná“, „nepravdivá“ a „nepřirozená“. Čas od času si divadlo začne uvědomovat svou krotkost, a začíná všude vytrubovat slova jako „poezie“. Všude se ozývá „tragédie“, „katarze“, „kde jsou básníci?“ A co se stane? Propukne exkluzivní, ezoterická a zachmuřená honba za vysokými a skrytými hodnotami – tato honba je vzrušující a vznešená, dokud se někdo nezačne smát, načež se veškeré umění potopí pod ledovou sprchu zdravého rozumu. Naše jediná naděje spočívá v extréměch – ve spojení protikladů, aby ničení konvencí konejšících hrůzu a bolest provázela smích, aby zkoumání času a vědomí, rituálů lásky a smrti provázela rustikálnost života a živobytí. Divadlo je žaludek, v němž se jídlo proměňuje na dvě rovné části: exkrementy a sny.

-jas-

Citát pochází z knihy *Pohyblivý bod*

Festivalové minuty – host Saša Gregar

Vítání souborů na schodech divadla

Co z toho má

grafik, herec, režisér, Divadlo Na balkoně – Vít Zborník

Sejdou se lektorka, překladatel, osvětlovačka, režisér, výtvarnice, autor, herec, pedagog, ostřílená produkční a divák. Sejdou se v Hronově a začnou vyprávět o svých motivacích. Co je táhne k amatérskému divadlu, co na něm milují, co v něm hledají, proč to vlastně vůbec dělají? Prostě jsme se jich přímo zeptali a v tomto cyklu vám přinášíme odpovědi.

Několikrát v průběhu svého dvacetiletého divadelního působení jsem zpochybil svoji roli v něm. Od mala jsem chtěl být hercem, později jsem se ale na jevišti přestal cítit dobře, maje dojem, že mám na divadlo jiný názor než režiséři. Zatímco ostatní herci dokázali svoje ego spolknout, já jsem se svévolně napasoval do režiséřského křesla. I nad tím jsem ovšem opakovaně pochyboval. Vyzkoušel jsem produkčního, z čehož mi šla hlava kolem a objevuji pozice autora či případně „showrunnera“. Co mi ale připadá zvláštní je to, že jsem nikdy nezpochybil divadlo jako takové. Studoval jsem školy, kde jsem snadno mohl podlehnout rozhlasu nebo filmu, ale nestalo se. Jako by na amatérské divadelní scéně bylo cosi zářivějšího. Snad mi odpustíte, když moje odpověď na základní otázku „proč“, bude lehce sentimentální: srdce.

Sny o zkaženém představení

Kolegové divadelníci, máte také kzlé sny o zkaženém představení?

Je to vždy podobné: Po těžkém dni sladce usnete, abyste se rázem a proti své vůli ocitli před představením v nějaké tíživé situaci. Zpravidla vám chybí kostým (nebo je vzorně připravený, ale na jinou hru). Za pár minut máte hrát, ale dozvídáte se, že jsou v představení zásadní změny, o kterých vám kolegové neřekli. Představení začalo a vy nevíte, co máte dělat a říkat. Záchrana je jen ve scénáři, který však má (pokud ho vůbec najdete) vynechané věty nebo je celý v maďarštině... Potíte se v ubohé improvizaci, obecnostvo řídne, kolegové jsou naštvaní a vy se s křikem a následnou úlevou probouzíte?

Nevím, čím jsme si to zasloužili, ale v divadle V.A.D. máme takové sny pořád. Zapisujeme si je a chceme je i vydat v tištěné podobě jako čtení na dobrou noc. Případně z nich vytvořit nějaké to divadlo. Mívám pocit, že naše kolekce obsahuje snad už všechno, co se může přihodit. Jenže vynalézavost, se kterou podvědomí děsí spáče-divadel-

Měl jsem možnost být u divadla přítomen už od svých prvních postnatálních měsíců, díky tátovi, mámě, sestrám, babičce, dědečkovi... celému mému podivnému rodinnému klanu. V té době jsem ještě vnímal dětským srdcem a kritická mysl zde neměla zatím místo. Nebyl jsem tedy schopen přesně odlišit, co přesně se děje, nebo co je jinak oproti běžnému světu, nicméně vždy jsem věděl, že se mám u divadelníků tak nějak dobře.

Dnes věřím, že to, co jsem zažíval, zažíváme na divadle my všichni. Stav, který teatroložka Erika Fischer-Lichte nazývá *prezntností*, kdy se skutečnost prohloubí, kdy nejsme schopni vnímat nic jiného než tady a teď. Právě tento prožitek určitého *satori* je základním stavem divadla, jak na straně aktérů, tak i diváků. V amatérském světě je snad i hlubší, neboť jsme navíc ve stavu jisté percepční multistability, tedy vnímáme zároveň postavu jako postavu, ale také herce, který postavu ztvárňuje, přičemž mezi těmito dvěma druhy percepce přirozeně v průběhu představení přeskakujeme: chvíli vidíme Maryšu a chvíli vidíme kamarádku Aničku, se kterou jsme včera popíjeli v Tritonu, která ztělesňuje Maryšu. Tato zdvojenost je silnější u amatérského divadla právě tím, co zde již zmínila v prvním čísle Alena Zemančíková: my amatéři se prostě neschováme do řemesla, nebo alespoň málokdy tak docela, že bychom přestali vnímat rovinu herce a začali vnímat pouze rovinu postavy. Vnímání multistability tak není negativem, přesně naopak, drží nás totiž o to silněji ve stavu přítomné bdělosti. Filozof Eckhart Tolle říká, že právě tento stav přítomné bdělosti je základním stavem srdce. Tak vidíte, jsme zase u toho srdce. Tady u nás amatérů vše začíná a končí.

níka, jde stále dál a dál a já zjišťuji, že studnice je nevyčerpatelná...

Proto vás prosím: kdo si vzpomenete na nějaký povedený divadelní sen (a nemusí to být nutně sen děsivý), se kterým byste se chtěli podělit, napište nám ho na info@divadlo-vad.cz. Třeba se rozhodneme kolekci rozšířit a vytvoříme Data-bázi českého amatérského divadelního snu nebo ochotnický snář.

*S přáním dobré noci K. Lupinec,
divadlo V.A.D. Kladno*

Výše uvedená výzva není moc přitažlivou reklamou, ale přesto si dovoluujeme připojit inzerát:

V.A.D. Kladno hledá herce

Vhodné pro skutečné nadšence, divadlo si užijete ve dne i v noci.

Dobrý vstupní psychologický stav podmínkou.

Pohlaví potřebujeme mužské nebo alespoň ne-ženské, vzhled mezi 20 a 35.

Pište na info@divadlo-vad.cz.

Pokud nespadáte do uvedené množiny, pište klidně také.

Třeba čas jiných věků a pohlaví přijde později.

Win-vin

Naši vínem zkoušení přátelé, dnes přicházíme zvěstovat. To slovo na „ho“ je dnes „hosana“. Pod sudem bývá tma a my bychom málem zapomněli popít v Penzionu Prajzko. Víno přinesli ve vhodné sklenici, prostorné a z tenkého skla, žádná třídecková váza, ve které sklář nechal místo jen na 1,8 dl tekutiny a obsluha vám do ní přesto vměstná 2 dl červeného.

Merlot 0.2 L za 50 Kč

Barva a konzistence: Temný rubín

Vůně: Koktejlově třešně se elegantně máčí v čokoládě a alkoholu, dotek kůže, který není facka.

Chuť: Červené víno má při školení uchovávat charakter a hebnout. U většiny červených, která jsme v Hronově pili, ztratil charakter už výrobce a zhebnou leda konzumenti. Tady je ale vše v pořádku, hedvábné taniny dělají tanyny, tanyny a kolem se rozlévá spokojenost a ovocitý buket.

Párování: V tomto případě nešlo o párování ale o paření. Z decentní degustace se stala decimální, ne však decimující pařba. Děcka, deset deček a do zpěvu nám bylo i ráno!

Verdikt: Heuréka, v Hronově se dá sehnat dobré červené. **83 bodů ze 100.**

Víno nejen nebylo podchlazené jak Robert Scott na poslední výpravě, ale naopak bylo spíš teplé jako... nechme to. Každopádně mu nebylo umožněno nízkou teplotou zakrýt případné vady, a přitom se stále jednalo o velice fešný mok! Pro úplnost dodáváme, že z bílého jsme na Prajzku zas tak odvázaní nebyli, ale o něm zase někdy příště.

Kniha o Šrámkově Písku k mání

Upozorňujeme, že dnes naposledy je možné vyžádat si u knižního stánku NIPOSu (odpoledne na schodech Jiráskova divadla) novou publikaci o dějinách festivalu Šrámkův Písek. Kniha je cob studijní materiál k dispozici zdarma, Michal Zahálka už jí notný kus přečetl a tvrdí, že rozhodně stojí za to si ji opatřit. Zajímavostí i unikátních fotografií k této výrazné kapitole dějin českého divadla je v ní velká spousta a v knihovničce by vám docela určitě neměla chybět!

▼ Program

Pátek 5. 8. 2022

Hlavní program

14.00 (B) Malý sál Jiráskova divadla 120'
Problémový klub

15.15 (A) a 20.00 (B) Jiráskovo divadlo 85'
DS Vojan, Libice nad Cidlinou / *Popel a pálenka*

13.00 a 14.15 (A) a 16.15 (B) Sál Josefa Čapka 30'
Bažantova loutkářská družina, Poniklá / *Andrée*

17.45 (B) a 20.30 (A) a 22.45 Sál Josefa Čapka 45'
Divadlo MY, Plzeň / *Svatá hlava*

14.30 a 17.30 (A) a 22.15 (B) Sokolovna 75'
Scéna Kralupy, Kralupy nad Vltavou /
Máma říkala, že bych neměla

22.00 Malý sál Jiráskova divadla 120'
Klub divadelních rváčů

Doprovodný program

12.45 – 14.00 náměstí Čs. armády
Festivalové minuty a vítání divadelních souborů

15.00 – 15.55 park A. Jiráska – velká stage
Divadlo Dell Arte / *Zvířátka a loupežníci*

16.00 – 16.40 park A. Jiráska – malá stage
Divadlo z Truhlice / *Truhlík a Truhlíčka – Správná hygiena*

17.30 – 18.45 park A. Jiráska – velká stage
6NaChodníku / koncert

19.00 – 20.00 park A. Jiráska – malá stage
Divadlo Dell Arte /
ROMEO A JULIE aneb KAŠPÁREK V LONDÝNĚ

20.00 prostor za školou na náměstí Čs. armády
Václav Bartoš / *Školní výlet*

20.30 – 21.30 park A. Jiráska – velká stage
Tlupa Tlap / koncert

22.00 – 23.00 park A. Jiráska – malá stage
Lunetrdlo / *Dnes večer hrám ja MONOLÓGY 1*

Poděkování týmů techniků Milana Prchala v Jiráskově divadle

Tradičně a VELMI MOC děkujeme všem technikům, kteří nám pomáhali se stavbou a vším okolo inscenace „Viktorka“. Zvláštní poděkování patří Dominikovi, který si dal tu práci s revitalizací našeho FHR 650W - což vůbec nemusel! Děkujeme! Jste skvělí!

Jarka Holasová a Convivium

Milý Hronove... Tvoje krásy jsem začala poznávat, když mi byly dva roky. Vzpomínám třeba na první koupání na koupališti v Dřevíči, v pubertě na první tajnou výpravu na místní rockovou kapelu, na můj první herecký kurz u Soni Pavelkové, na krásná představení v Jiráskově divadle, která se mi vryla navždy do paměti. Vzpomínám na své oblíbené soubory, třeba na Anebdivadlo, Šupinu nebo Českou Lípu, ve kterých jsme s kamarádkou nacházely své idoly. Myslím s láskou na divadelníky, kteří už mezi námi nejsou, třeba na Františka Zborníka. Vzpomínám na Prajzko, na Stovku, na Triton. Na báječné sněhové indiánky polité čokoládou v cukrárně na náměstí. Letos bohužel jen vzpomínám, ale tradici naší rodiny tento rok na festivalu udržuje moje dcera Valentýna. A mám od ní jen samé hezké zprávy. Milí přátelé, užívejte si krásného divadla a vzájemného setkávání i za mne. Moc vás všechny zdravím. Ať žije Hronov.

Sabina Laurinová

Výzva

Zájemci o pantomimu a pohybové divadlo (i když se oboru dosud nevěnovali a chtěli by si to na sobě třeba jen vyzkoušet) se mohou ještě letos zapojit do dvou podzimních víkendů projektu Nonverbálno v Rakovníku (říjen až prosinec, termíny budou upřesněny začátkem září). Pokud stojíte o informace, napište na adresu tomas@nipos.cz.

Vodní bitva!

Je ti horko? Přejď se zchladit na vodní bitvu!
Kdy: pátek 5. 8. v 16:45
Kde: náměstí Hronov
Vodní zbraně (i vlastní výroby) vítány!

Předváděčka!

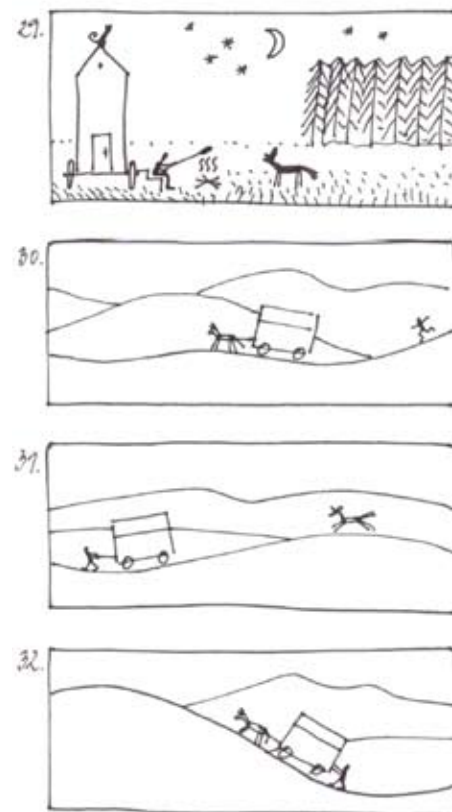
Ukázka z práce seminářů L-A-M (Loutka - Anima-ce - Manipulace) Josefa Jelínka a ADHD - Autorské Divadlo: Hledání dramatu Janka Lesáka proběhne v sobotu 6. srpna od 12:30 na dvoře základní školy na náměstí (tam, kde je KinoZaškolou).

Kriminální ústředna pátrá

Hledá se bílý telefon Samsung A52 v černém obalu. Pochtivého nálezce zveze na pivo – jak to, tak předání majiteli zajistí Michal Zahálka.

Divadelní prázdniny Hanky Voříškové

(pokračování přístě)

Zpravodaj 92. Jiráskova Hronova 2022

Vydává organizační štáb. **Redakce:** David Slížek (šéfredaktor), Jana Soprová, Jitka Šotkovská, Veronika Matúšová, Martin Rumler, Jan Švácha, Jan Duchek, Michal Zahálka (redaktoři), Ivo Mičkal (foto), Michal Drtina (grafika a zlom). **Neprošlo jazykovou korekturou.**

Stránky festivalu: <http://www.jiraskuvhronov.info> **E-mail:** JHZpravodaj@gmail.com